

## POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie

o rekompensatę z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 24 marca 2026 r.,

zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 17 lipca 2025 r., sygn. akt III AUa 392/24 ( WSC U 43/25),

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 13 czerwca 2024 r.

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik odwołującego się, wskazując jednocześnie wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 6.000 zł.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z dnia 17 lipca 2025 r. odrzucił skargę kasacyjną, uznając, że jest ona niedopuszczalna.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 398<sup>1</sup> § 1 k.p.c. od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że

przepis szczególny stanowi inaczej. Skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Stosując przywołane regulacje prawne, Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, ponieważ wartość przedmiotu zaskarżenia nie osiągnęła kwoty co najmniej 10.000 złotych, zaś sporna sprawa dotyczy rekompensaty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a więc jest to sprawa o prawo majątkowe i dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od osiągnięcia minimalnej wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398<sup>6</sup> § 1 k.p.c.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik odwołującego się, zarzucając naruszenie: (-) art. 19 w związku z art. 398<sup>2</sup> § 1 k.p.c., przez wadliwe zastosowanie, gdy pismem z dnia 21 lipca 2025 r. wskazano wartość przedmiotu sporu a więc kwestie formalne zostały w ten sposób zweryfikowane i nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu; (-) art. 398<sup>6</sup> w związku z art. 19 i 25 w związku z art. 126 1 § 1 k.p.c., przez ich niezastosowanie i zaniechanie czynności wyjaśniających oraz wydanie zaskarżonego postanowienia mimo, iż wnioskodawca wskazał pismem z dnia 21 lipca 2025 r. wartość przedmiotu zaskarżenia.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest trafne. Zasadą jest, że dopuszczalność skargi kasacyjnej limitowana jest wartością przedmiotu zaskarżenia, co też prawidłowo ustalił Sąd odwoławczy. Oczywiście od tego wzorca ustawodawca przewidział wyjątki, które powinny być interpretowane ściśle. Skoro zaskarżony wyrok dotyczył rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, to o dopuszczalności skargi kasacyjnej dopuszczalności decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (bezsporne).

W tej mierze skarżący wypełnił ciążący na nim obowiązek i wskazał daną wartość, określając ją na kwotę 6.000 zł. W sytuacji, gdy strona – reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – wskazuje podprogowe wartości przedmiotu zaskarżenia, a tego rodzaju zabieg nie stanowi oczywistej omyłki pisarskiej albo oczywistej niedokładności (co należy ocenić z perspektywy przebiegu postępowania i wskazywanych ewentualnie uprzednio spornych sum i należności), to Sąd drugiej instancji nie ma obowiązku z urzędu weryfikować wskazanej tam kwoty (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 1997 r., II UKN 32/97, OSNP 1997 nr 20, poz. 408; z dnia 25 marca 2004 r., II CZ 25/04, LEX nr 1101696).

Oczywiście skarżący – w terminie otwartym do złożenia skargi kasacyjnej – może dążyć do korekty (sprostowania) uprzednio wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia. Jeśli tak uczyni i złoży stosowne pismo, to wówczas niezbędne jest wyjaśnienie tej (tych) różnic między pierwotną a ostateczną sumą. Tymczasem pismo pełnomocnika z dnia 21 lipca 2025 r. jest blankietowe i jeśli ma stanowić (jak chce tego skarżący) sprecyzowanie wartości przedmiotu zaskarżenia, to winno odwoływać się do mechanizmu z art. 22 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2024 r. poz. 1696), który wyjaśnia sposób jej obliczenia, podobnie jak stosowne wskazówki strona (jej pełnomocnik) może znaleźć na odpowiednich stronach organu rentowego. Dopiero przedstawienie stosownego wyliczenia (jego mechanizmu) może skłonić sąd powszechny do wszczęcia procedury weryfikacyjnej, gdyby uznał, że zamiarem strony jest chęć wywiedzenia skargi kasacyjnej w sprawie, której przedmiot zaskarżenia (a wcześniej sporu) nie otwierał drogi do tego rodzaju postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNP 1999 nr 8, poz. 291).

Nie można też zapomnieć, że pismo pełnomocnika ubezpieczonego zostało złożone do Sądu odwoławczego już po wydaniu przez ten organ postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Sąd odwoławczy nie ma obowiązku oczekiwania na „potencjalne pismo” autora skargi kasacyjnej, w którym podniesie wskazaną uprzednio wartość przedmiotu zaskarżenia, a podjęte przez sąd działania (wydanie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej) nie mogą być postrzegane przez pryzmat nadmiernego formalizmu, bowiem to nie działania sądu czy przeciwnika

procesowego miały wpływ na kierunek zaskarżonego orzeczenia, lecz wyłącznie sposób sporządzenia skargi kasacyjnej. Inaczej mówiąc, staranność argumentów, z jaką zostało sporządzone zażalenie powinna uprzednio towarzyszyć sporządzeniu skargi kasacyjnej. Przytoczone przez skarżącego (w uzasadnieniu zażalenia) bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego (na przykład w sprawach III UZ 31/11; I UZ 119/17; I PZ 50/02) dotyczy innych sytuacji, w których strona wskazuje w skardze kasacyjnej zawyżoną kwotę, która z uwagi na wyliczenie jej przez stronę przeciwną albo przez sąd z urzędu jest *de facto* niższa niż minimalne kwoty progowe. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w sprawie. Sąd odwoławczy wobec wskazania kwoty 6.000 zł jako wartości przedmiotu zaskarżenia uprawniony był – w tych okolicznościach sprawy – do odrzucenia skargi kasacyjnej, bez konieczności wdrażania postępowania sanacyjnego w myśl zasady *ius civile vigilantibus scriptum est*.

Od profesjonalnego pełnomocnika można (i należy) oczekiwać (zwłaszcza w postępowaniu kasacyjnym) szczególnej staranności przy określaniu wartości przedmiotu zaskarżenia. Należy też pamiętać, że samo wskazanie przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną stanowi spełnienie wymagania formalnego stawianego przez ten przepis, który w tym zakresie wymaga jedynie oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398<sup>4</sup> § 3 k.p.c.). Na tym etapie, kontrola ogranicza się do zachowania wymagań formalnych, niedopuszczalna jest natomiast kontrola merytoryczna. Nie ma zatem podstaw do uznania, że elementem określenia rozważanej wartości jest wskazanie i wyjaśnienie przyjętej metody wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398<sup>14</sup> k.p.c. w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.

AGM

[a.ł.]

